

Lunds Universitet
Socialhögskolan
SOL 067
Barn och unga
Vt 2004

Andragenerationens makedonier

Kvalitativ studie med fem svenskfödda makedoniers syn på integration och barnuppfostran.

Författare: Vesna Bockarovska
Handledare: Anneli Holmgren

Abstract

The purpose with this essay was to examine what five second generation Macedonian parents thought about their integration in the Swedish community and how they applied this into the upbringing of their children. This essay included five qualitative interviews with five Macedonian parents born in Sweden and they were between 25 and 35 years old.

Central questions were: witch cultural identity do they feel that they have today, what do they consider is important to transfer and remove from both the Macedonian and Swedish culture to their children, and how integrated they are today?

The results showed that most of them felt that they got a Swedish and Macedonian way to think. They also found positive and negative things in both cultures that they wanted to transfer and remove into the upbringing of their children. The parents felt integrated in the Swedish society.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	1
1. PROBLEMFÖRMULERING	2
1.1. Syfte	2
1.2. Frågeställningar	3
2. Bakgrund	4
3. BEGREPPSDEFINITIONER	5
3.1. Kultur	5
3.2. Identitet	5
3.3. Uppfostran	6
3.4. Integration	6
3.5. Andragenerationens invandrare	7
4. METOD	7
4.1. Urval	9
4.2. Perspektiv	9
4.3. Avgränsningar	10
4.4. Reliabilitet och validitet	10
4.5. Källkritik	11
4.6. Etiska överväganden	11
4.7. Fortsatt framställning	12
5. TIDIGARE FORSKNING	12
6. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	13
6.1. Social interaktion	13
6.2. Människan som kulturskapare och kulturbärare	15
7. PRESENTATION AV INTERVJUER	16
7.1. Intervjupersonerna	16
7.2. Intervjumaterialet	16
7.3. Identitet	17
7.4. Människan som kulturskapare och kulturbärare	19
7.5. Integrering	21
8. ANALYS	23
8.1. Bakgrund	23
8.2. Identitet	24
8.3. Människan som kulturskapare och kulturbärare	25
8.4. Integrering	27
9. SAMMANFATTNING	29
10. SLUTDISKUSSION	30
11. REFERENSER	32
12. Bilaga 1, Intervjuguide	

FÖRORD

Jag vill börja med att framföra ett stort tack till alla intervjupersoner som medverkade i denna uppsats, Mende, Elissa, Brian, Teresa och Bobbi. Era erfarenheter gjorde att denna studie fick fram olika åsikter och vinklingar inom samma område.

Jag vill även tacka min omgivning för allt stöd under processens gång. Tack för att ni trott på min idé och att ni uppmuntrat mig till att fortsätta kämpa när det varit lite svårt.

Sist men inte minst vill jag tacka min handledare Anneli Holmgren som trott på min idé och vars åsikter varit ovärderliga i genomförandet av denna uppsats. Hon har visat stort engagemang och tålamod.

1. PROBLEMFORMULERING

Samhället är föränderligt likaså kulturen och människor runt omkring oss. Individen måste vara flexibel för att hänga med i utvecklingen och ställs därmed inför utmaningar. Har man dessutom en annan kultur, är invandrare och har uppfostrats med andra värderingar kan detta innebära ytterligare en anpassning. Som invandrare kan man bli uppfostrad med en kultur hemifrån samtidigt som majoritetssamhället ställer sina krav. Kan uppfostran i samband med den kulturella prägling man fått som barn öppna nya vägar till samhället eller bli ett hinder i integreringsprocessen då den inhemska kulturen krockar med den svenska och invandraren gör bedömningen att det är föräldrahemmets kultur man ska hålla fast vid? Måste i så fall individen finna en väg om denne skall kunna integreras? Frykman och Löfgren (1979) säger att en invandrare som vill komma in i samhället får lära sig utveckla egenskaper som passar in i vad de anser som den svenska normen och tona ner egenskaper som bryter mot det rådande systemet. Enligt Östberg (1991) måste individen ingå som en del av en samhällig enhet för att inte gå förlorad. Gör den inte detta kan det innebära ett hot mot integrationen.

Detta är intressanta frågor som ligger till grund för min studie och som jag ska försöka finna svar på genom att undersöka, hur några andragenerationens makedonska småbarnförälder i Sverige lever och uppfostrar sina barn idag.

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att ta reda på och analysera hur några andragenerationens makedoniska småbarnsföräldrars integrering i det svenska samhället ser ut med avseende på vilken kultur de valt att leva efter och vilken kultur de uppfostrar sina barn utifrån.

Vidare vill jag gå in på vad det är i den makedonska kulturen som småbarnföräldrarna vill bevara och vad är det i den svenska kulturen de tagit till sig och vill överföra till sina barn. Samt vad de inte vill överföra ur de två kulturerna. Detta vill jag koppla till om de själva blivit uppfostrade med en kultur hemifrån och/eller en från svenska samhällets sida. Jag intresserar mig speciellt för att undersöka om det finns några skillnader i hur de uppfattar sin egen uppfostran och hur de idag uppfostrar sina barn.

1.3 Frågeställningar

För att uppnå syftet med undersökningen använder jag mig av följande frågeställningar:

- Vilken kulturell identitet upplever de intervjuade makedonska småbarnsföräldrarna att de har idag?
- Vilka traditioner/kultur inför de makedonska småbarnsföräldrarna i relation till sina barn i jämförelse med hur de själv blivit uppfostrade och själv fått erfara vad vill de ta bort? (i ett svenskt samhälle med utlandsfödda föräldrar)
- Hur pass integrerade är de intervjuade makedonska småbarnsföräldrarna i det svenska samhället idag?

2. BAKGRUND

Det främsta skälet till att jag valt att genomföra en undersökning om andragenerationens makedonier är att jag själv är en svenskfödd makedonier. Mina föräldrar är födda i Makedonien och uppväxta dels i ursprungslandet och dels i Sverige då de invandrade som tonåringar. Därför intresserade det mig att undersöka vilka attityder som finns kring makedoniernas uppfattningar idag. Här nedan skall en kort beskrivning ges om hur invandringen till Sverige sett ut.

Makedonien är ett land som ligger i Europa och gränsar till Grekland, Albanien, Bulgarien, Serbien och Montenegro. Fram tills 1991 tillhörde Makedonien f.d Jugoslavien. Majoriteten av befolkningen i Makedonien består till 65 % av makedonier som tillhör den kristna ortodoxa kyrkan och 20-25 % är muslimska albaner (Bonniers, 1996).

Sedan mitten av sextio-talet har makedonier berörts av efterkrigstidens stora arbetskraftinvandring (Gustavsson & Magnusson, 1988). Den inhemska arbetskraften räckte inte till för att fylla ut efterfrågan i Sverige och i andra Europeiska länder. Människorna som invandrade på 1960-talet var från Turkiet, Jugoslavien och Grekland och de ville komma bort från arbetslöshet och fattigdomen i ursprungslandet och föreställde sig att situationen kunde förbättras genom migration (Lithman, 1987).

I Sverige invandrade på 1960-talet ca 5000 - 6000 människor från Makedonien. Större delen av dessa var makedonier men det ingick även turkar och albaner inräknade under denna tid. Idag finns de flesta makedonier i Göteborg, Malmö, Helsingborg, Växjö och i Trelleborg. Många makedonier kommer från landsbygden i hemlandet och de har en stark släktsammanhållning och genom detta försöker man bevara sin identitet (Gustavsson & Magnusson, 1988).

På 1970-talet ökade arbetskraftinvandringen från Jugoslavien till Sverige (Reinans 1979). Enligt Bäck (1989) utvandrade 240 000 personer från Jugoslavien år 1970. Vidare säger Wallin (1982) att det år 1971 fanns 40 000 jugoslaviska medborgare i Sverige.

3. BEGREPPSDEFINITION

I uppsatsen kommer några begrepp att vara speciellt viktiga, därför definierar jag dem här nedan.

3.1 Kultur

Begreppet kultur definieras som ett beteende och beteendekoder som överförs genom den kultur man ärvt (Århem i Plöjel Westmoreland, 2001). Århem fortsätter med att förklara ordet enkulturation som tillhör begreppet kultur. Enkulturation innebär den inlärningsprocess som barn lär sig av en person, oftast föräldrarna och internaliserar. Därmed införlivas föräldrarnas kultur hos barnen (ibid). Kultur är något som finns överallt och som ständigt är närvarande. Dessutom är kultur något föränderligt. Detta leder därmed till att kulturen förmedlas mellan generationer och kan påverka en persons inställning. Kulturen som människan är präglad av görs om när den möter nya erfarenheter och omständigheter (Hannerz i Plöjel Westmoreland, 2001). I Plöjel Westmorelands (2001) kvalitativa undersökning om tvärkulturell fostran visade hon på att man som person faktiskt kan internalisera moment från två olika kulturer för att bli en del av samhället och kunna tillämpa sig samhällets kunskaper, erfarenheter och kompetenser.

3.2 Identitet

Lithman (1987) anser att identitetsbegreppet ofta används på ett sådant sätt att det inte ger utrymme till att människor faktiskt kan hantera nya situationer, möta nya krav, ingå i nya sociala sammanhang, förändra sin självuppfattning och klara av annan förändring. Alsmark (1997) menar på att den kulturella präglingen som en person får tidigt i livet är den starkaste. Den folkgrupp man tillhör och det språk man talar är den första identiteten man lär sig. Alsmark ser på identitet som "hemmahörande" på ett personligt och individualistiskt sätt och på ett kollektivt, gruppmissigt sätt. Han säger vidare att både den personliga och sociala identiteten utvecklas på samma gång (ibid). Identitet identifieras också som ett fenomen som växer fram i det dialektiska förhållandet mellan individ och samhälle (Berger & Luckman i Plöjel Westmoreland, 2001). Ahmadi (2003) hävdar att identitetsbyggandet är ett givande och tagande och som formas utifrån

individens egenskaper och handlingar. Hylland (1993) håller med Ahmadi och ser identiteten som ”förhandlingsbar”.

3.3 Uppfostran

I Plöjel Westmoreland (2001) sägs det att barnet måste fostras om det skall bli en del av ett samhälle eller en kultur. Hur vuxna uppfostrar sina barn beror på de normer och värderingar som de är präglade av och som finns i den aktuella kulturen. Därför kan detta variera från ett samhälle till ett annat och värderingarna är grundläggande för en persons sätt att förhålla sig till omvärlden. Kulturen är något som alltid ingår i fostran och i den sociala kontexten hos barnet. Ett barn blir som föräldrarna gör det till och det är föräldrarnas ansvar att se till att barnets utveckling blir den bästa tänkbara (ibid).

Uppfostran är en process som påverkar barnet på flera områden för att det senare skall kunna fungera ute i samhället. Den uppfostran som ett barn får sker i ett samhälleligt och kulturellt sammanhang (Myhre i Carlsson, 1997). Enligt Halldén (1992) ses inte uppfostran som enbart en reproduktion av det gamla, utan också som skapandet av den nya individen som ska bli bättre utrustad för att klara sig ute i samhället.

3.4 Integration

Enligt Plöjel Westmoreland (2001) definieras integration som en kompromiss där man behåller en viss kulturell integritet samtidigt som man förenas in i majoritetssamhället. Detta kan vara en psykiskt krävande process som tvingar individen till att leva med ambivalens och tveksamhet under sitt liv. Plöjel Westmoreland nämner att hemmet utgör en kulturell zon där föräldrarna kräver att barnen skall bete sig på ett sätt som överensstämmer med familjens värderingar och traditioner och samhället kan vara en annan zon där man som individ förväntas uppträda likt majoriteten. Östberg (1991) skriver att integration innebär social samvaro som gör individerna till deltagare i en större helhet. Han menar vidare att individen måste vara social för att ingå i samhället. Om individen inte är social kan detta innebära ett hot mot integrationen.

3.5 Andragenerations invandrare

Invandrarbegreppet är ett ganska vitt begrepp som omfattar många människor, i vissa fall även de personer som är födda här men med en förälder från annat land.

Invandrarbegreppet, avser en grupp människor med gemensamma kännetecken och en samhörighet som skiljer sig från svenskar. Personer som har varit bosatta här under större delen av sina liv betraktas som invandrare trots att man upplever Sverige som sitt hemland. Även svenska medborgare, som är utrikes födda, betraktas som invandrare och deras barn finns under begreppet andragenerationsinvandrare (Motion 1997/98:Sf7).

Enligt Daun & Klein (1996) räknas till andra generationens invandrare alla i Sverige som är födda i landet och vilkas föräldrar invandrat från andra länder. Dessutom betraktas i Sverige även barn som endast har en invandrad förälder som andra generationen invandrare.

4. METOD

Det finns två sätt att samla in data för att kunna ta itu med sociologiska frågor och de kallas för kvalitativa respektive kvantitativa metoder. Syftet med metoderna är att få djupare kunskap om ett ämne där ambitionen är att förstå och analysera helheten.

Halvorsen (1992) menar att en kvalitativ intervju mer är utformad som ett samtal. Detta blir på så sätt en ostrukturerad intervju. Han säger vidare att en ostrukturerad intervju bygger på färdigformulerade frågor utan fasta svarsangivelse. Till de kvantitativa metoderna tillhör den strukturerade intervjun i form av enkäter med bestämda svarsangivelser i förhand (ibid).

Skälet till att jag valt kvalitativa intervjuer är för att jag tycker metoden är lämpligast för att få variation på svaren och jag vill fånga upp likheter och skillnader. Jag har valt att använda mig av kvalitativ halvstrukturerad intervju som metod i intervjusituationerna för att söka information. Detta då frågorna kunde leda till samtal med följdfrågor i intervjusituationerna. Trots samtalet återgick jag alltid tillbaka till frågorna i intervjuguiden. Jag har börjat med att ställa frågor om intervjupersonernas bakgrund. Därefter har jag ställt frågor utifrån teman som berört olika områden. Frågorna börjar med en huvudfråga och följs av underfrågor (Bilaga 1).

Enligt Denscombe (2000) är det viktigt med en avskild och ostörd plats när intervjun genomförs. Det är också viktigt att intervjupersonerna känner sig trygga och väl till mods. Jag har vid genomförande av intervjuerna suttit avskilt i ett rum. Vidare erbjöd jag informanterna att läsa igenom frågorna innan intervjun började så att de skulle känna sig väl till mods när de ställdes.

Denscombe (2000) menar på att man måste vara försiktig när man frågar om man kan använda bandspelare vid intervjuerna. Han tar vidare upp att intervjupersonen kan bli spänd när man har en bandspelare. Jag frågade intervjupersonerna om det gick bra att använda bandspelare och påpekade att det endast var jag som skulle lyssna på informationen. Vid genomförandet av intervjuerna och med tillåtelse att använda bandspelare av informanterna kändes det som om det bara var jag och intervjupersonen i rummet, bandspelaren ”försvann”. Enligt Repstad (1999) är fördelen med att intervjua med bandspelare att intervjuaren kan koncentrera sig på vad informanten säger och slippa anteckna. Detta upplevde jag själv som en stor fördel, att titta informanten i ögonen när den talade vilket jag tyckte öppnade upp samtalet mer.

Intervjuerna ägde rum hemma hos intervjupersonerna då de är småbarnsföräldrar och inte har så stor möjlighet att gå ut. Intervjun tog mellan 20- 30 minuter vilket var lagom tid för alla. Jag visade intervjupersonerna respekt då de själva fick reglera när de skulle sluta prata efter varje fråga då de fått säga det som avsågs. Detta då jag inte ansåg att deras svar kunde vara fel och ville veta vad de egentligen tänkte och tyckte.

Vid ett tillfälle fick jag åka till Trelleborg för att genomföra intervjun och vid ett annat tillfälle åkte jag upp till Helsingborg. Resterande intervjuer ägde rum i Malmö. Jag har varit flexibel och genomfört intervjuerna den dag och tid som passat informanterna. De har valt tider där barnen oftast inte varit hemma, eller den dag de vet att deras respektive också varit hemma för att kunna ta hand om barnen under tiden. Intervjupersonerna gav sitt godkännande till att jag kunde ta kontakt med dem om jag hade någon fråga som skulle dyka upp under arbetets gång. Denna möjlighet behövde emellertid inte utnyttjas.

4.1 Urval

Det som har undersökts är andragenerationens makedonska småbarnsföräldrars integrering i det svenska samhället avseende på vilken kultur de valt att tillämpa i uppfostran av sina barn.

I studien har jag utgått från ett strategiskt urval och inkluderat tre män och två kvinnor. Detta för att undvika att få ett ensidigt perspektiv. Informanterna är mellan 25-35 år och är födda i Sverige. Jag har utgått från familjer där både makarna själva har makedonska föräldrar. Personerna jag intervjuat är gifta med en annan andragenerationens makedonier. Detta för att informanternas åsikter inte skall påverkas av att partnern har ett annat ursprung. Intervjupersonerna har barn som är minst 3 år gamla. Jag kan föreställa mig att föräldrar med yngre barn ännu inte riktigt hunnit utforma och tillämpa uppfostran. Sammanlagt har fem kvalitativa intervjuer genomförts.

För att få tag på intervjupersoner gick jag tillväga på följande sätt. Jag frågade bekanta om de kände till några småbarnsföräldrar som stämde överens med mina urvalskriterier. Det visade sig att jag fick ett stort urval. Några stämde helt överens med mina kriterier medan andra inte riktigt gjorde det. Jag fick på så vis deras telefonnummer, ringde, presenterade mig själv och mitt syfte med undersökningen. I samtalet berättade jag att det var ett frivilligt deltagande och att bandspelare skulle användas vid intervjun om det var tillåtet från intervjupersonens sida.

4.2 Perspektiv

Vuxenperspektivet är något jag använder genomgående i uppsatsen då jag är intresserad av att undersöka andragenerationens makedonska småbarnsföräldrars åsikter idag. Ett tidsperspektiv finns också i texten då intervjupersonerna utgår mycket från hur de själva blivit uppfostrade och hur de gör idag. Detta är inget som jag ska gå in närmre på utan fokus ligger på hur det är i nutid för andragenerationens makedonska småbarnsföräldrar.

4.3 Avgränsningar

Uppsatsen kommer att handla om fem andragenerationens makedonska småbarnföräldrars val av kultur som de vill överföra i uppfostran av sina barn och hur valet av kulturen påverkar integreringen i det svenska samhället. Vidare kommer uppsatsen att ta upp deras synpunkter och åsikter om överföring och borttagande av makedonsk kultur samt vad det är i det svenska levnadssättet som de vill överföra/ta bort i uppfostran av sina barn. Religionen är inget ämne som jag kommer att gå in närmare på annat än hur och vilka kulturella/religiösa högtider som brukar firas.

4.4 Reliabilitet och validitet

Innan intervjuerna med de makedonska småbarnföräldrarna började förklarade jag begrepp som jag använde i mina intervjufrågor. Väl inne i intervjuerna försökte mina informanter emellanåt fråga mig om jag kunde ge exempel på svar då de upplevde vissa frågor som svåra att svara på. Då jag bestämt mig för att inte påverka dem i deras svar gav jag inga förslag. Därför kunde de vara tveksamma till om deras synpunkter gav mig svar på min fråga. Det förklarades för dem att jag ville ha fram olika perspektiv och olika åsikter i uppsatsen därför uppmuntrade jag dem till att svara som de ville och påpekade att det inte fanns några svar som var fel.

Själv är jag en andragenerationens makedonier och detta har endast berikat min uppsats anser jag. En naturlig kontakt var lätt att få med intervjupersonerna då vi kommer från samma land. Jag känner att jag har distans när det gäller hur man uppfostrar sina barn då jag själv inte är förälder. Vid intervjuerna kunde jag dock identifiera mig med åsikter om den makedonska identiteten som informanterna hade. Under förloppet har jag dock varit medveten om detta och har försökt att hålla mig neutral och utgå från att jag inte vet någonting om studiens specifika ämne. Därmed har jag låtit intervjupersonernas utsagor komma fram och uppmuntrat dem till att svara såsom de själva anser är riktigt. Detta har lett till att det blivit många skiftande svar. Vidare anser jag att jag bibehållit min objektiva roll som uppsatsskrivare under processens gång.

Validiteten i denna studie anser jag som hög, då jag tycker att jag fått fram det jag avsåg med uppsatsen på ett tillfredställande sätt.

Studien kan emellertid inte betraktas som representativ eftersom det endast var fem intervjuer som genomfördes.

4.5 Källkritik

Den litteratur jag använt mig av i denna studie är avhandlingar, rapporter, läromedel och faktaböcker.

Intervjuerna som ligger till grund för denna studie skall ses som individuella svar. Det material som jag mottagit av mina informanter stämmer bäst in på dem som personer. Samtidigt ser jag många gemensamma drag dem emellan vilket jag presenterar längre fram i uppsatsen.

4.6 Etiska överväganden

Informanterna är andragenerationens makedonska småbarnsföräldrar. Deras deltagande är frivilligt och detta har de meddelats redan vid telefonkontakt. Det har vidare meddelats att informationen som jag får endast kommer att användas till denna undersökning och att materialet kommer att behandlas konfidentiellt. Jag har garanterat intervjupersonerna anonymitet vilket innebär att min redovisning inte kommer att avslöja deras verkliga identitet. Dessutom har intervjupersonerna blivit erbjudna att läsa igenom uppsatsen. Det jag också påpekat är att när denna uppsats blir godkänd kan mina resultat användas som underlag för något annat som inte behöver vara i positivt syfte. Med detta menar jag att främlingsfientliga individer kan komma att påstå att invandrare inte tycker om svenskar då informanterna i denna studie har nämnt att de inte vill överföra en del av vad de själva anser som svenska värderingar/kultur. Tas deras åsikter ur kontexten och sammanhanget kan deras åsikter misstolkas då de också nämner makedonisk kultur som de inte vill överföra.

4.7 Fortsatt framställning

Nedan fortsätter jag med att ta upp tidigare forskning kring området andragenerationens invandrare. Därefter presenteras teoretiska utgångspunkter för studien där social interaktion och kultur belyses. Kapitlet följs av en presentation av intervjumaterialet och därefter av analysen. Analysen mynnar ut i en sammanfattning och uppsatsen avslutas med en slutdiskussion.

5. TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel kommer jag att presentera tidigare forskning om andragenerationens invandrare som har en stor betydelse för min uppsats. Jag kommer bland annat utgå mycket från forskaren och läraren Magnus Bergs avhandling från 1997 ”Seldas andra bröllop” som skildrar hur det är att vara en turkisk andragenerationens invandrare. Han har gjort tjugosex kvalitativa intervjuer under en tidsperiod på tio år i sin avhandling. Jag kommer också att utgå från en sociologisk och antropologiskt rapport skriven av Ayla Yazgan och CEIFO (1993) som står för Centrum för invandrarforskning och som är en tvärvetenskaplig forskningsenhet vid Stockholms universitet. Hon har gjort en undersökning om andragenerationens turkiska pojkar.

I Bergs (1997) avhandling konstateras det att den förstagenerationens invandrare har anställts mycket inom industrin när de anlände till Sverige. Han beskriver att andragenerationen är inlemmade i det svenska samhället på ett helt annat sätt än deras föräldrar genom att de behärskar det svenska språket, har gått i svensk grundskola och har fler kontakter med svenskar än vad den förstagenerationen hade.

Kunskaperna i det svenska språket är något som har gett andragenerationen bättre förutsättningar att integreras i samhället än förstagenerationen.

När andragenerationens turkar talar om sig själva så definierar de sig inte uteslutande som turkar utan också som svenskar, män/kvinnor, arbetare och studerande. De reser kontinuerligt anspråk på tillhörighet till andra gemenskaper än den turkiska.

De unga turkarna har vuxit upp med tanken om att föräldrarnas kunskaper inte räcker till för vare sig samhällets eller individens behov och att kunskaper måste förnyas och

struktureras i en föränderlig värld. Därtill lever den andragenerationen bland svenskar på ett mer allsidigt och integrerat sätt än föräldrarna (ibid).

Första och andragenerationens italienska och grekiska invandrare har studerats med avseende på levnadssätt och sociala relationer. I studien fann forskaren att den andragenerationens italienare och greker kände sig både som svenskar och italienare/grekiska (Engelbrectsson i Yazgans, 1993).

Yazgan (1993) hävdar att andragenerationens invandrare socialiseras in i majoritetssamhällets kultur, normer, värderingar och språk redan under sina förskoleår då barn utvecklas socialt, intellektuellt och formar sin sociala identitet. De deltar samtidigt i familjeumgänget och lär sig ursprungslandets kultur och språk som förmedlas av föräldrarna. Den turkiska andragenerationens invandrare skapar och omskapar med hjälp av sina erfarenheter från hur de blivit uppfostrade och sina erfarenheter i Sverige en speciell invandrarkultur som skiljer sig såväl från det turkiska samhällets kultur som från det svenska samhällets kultur (ibid).

6. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta avsnitt tas två olika teorier upp. Den första teorin är social interaktion och som handlar om jagets uppkomst i interaktion med den sociala miljön. Den stora teoretiker som behandlar detta ämne är bl a George Herbert Mead. Vidare kommer jag också att fördjupa mig i vad olika teoretiker säger om människan som kulturskapare och som kulturbärare.

6.1 Social interaktion

Det finns flera inriktningar inom social interaktion men sammantaget kan man säga att man koncentrerar sig på intresset för medvetandets och jagets uppkomst och utveckling i interaktion med den sociala miljön. Genom språket agerar vi i denna interaktionsprocess. Individens självmedvetande utvecklas som en följd av interaktion med ”andra”. Människan identifierar sig alltid med ”andra” som den uppfattar som betydelsefulla. (Borgström, 1998). ”Den betydelsefulla andra” kan vara en person, en grupp eller ett

samhälle. Individen söker efter "den betydelsefulla andra" i början av sitt liv (James i Borgström, 1998). Vårt självmedvetande och identitet utvecklas genom ett "rollövertagande" (Borgström 1998). Självmedvetandet är något som skapas i interaktionen med andra eftersom "den andres" attityd mot mig är nödvändig för att jag skall kunna bli medveten om mig själv och hur andra ser på mig. Dessförinnan ser människan sig själv som ett objekt som kallas för "me". När man betraktar sig som ett subjekt så är man ett "I" jag själv. Individen pendlar alltid mellan "I" och "me". På så sätt kan individen befinna sig mellan den person den är och den person som "andra" har förväntningar på att den skall vara (Mead i Borgström, 1998).

Ett exempel är när det lilla barnet leker polis, brevbärare eller förälder. Det imiterar någon. Från detta övergår barnet till att spela med andra barn vilket kräver mer än imitation av någon annan. Spelet kräver att deltagarna kan sätta sig in i hur de andra tänker och hur den tror att de andra tänker om en själv, vilket som blir nästa drag i spelet. Människan kan alltså vara ett objekt och ett subjekt. För att vinna spelet måste personen se sig själv med andras ögon och får på så sätt en "roll" av "andra". Vi kan alltså både uppleva fenomen och vara medvetna om upplevelsen till skillnad från djuren som endast reagerar instinktivt och är subjektiva (Mead i Cuff & Payne, 1996).

Individen är flexibel och kan i en viss situation bete sig på ett visst sätt och vid ett annat tillfälle på ett annat vis. Individen kan forma sina handlingar utifrån förväntningar och hon kan göra bedömningen av sina handlingar och därefter anpassa sina framtida handlingar på tidigare erfarenheter. Självmedvetandet är något som krävs i sociala sammanhang. Individen handlar efter "den generaliserade andre" alltså utifrån sin egen uppfattning om det generella, typiska och dominerade sättet (Mead i Cuff & Payne, 1996).

Individen gör en fortlöpande omstrukturering av sin egen inre bild och av sin identitet genom att ta emot nya intryck från omvärlden. Dessa uttryck bearbetas och integreras hos personen. Att vi människor kan se oss i ögonen hos andra hjälper oss att tolka världen på olika sätt och därmed kan vi välja mellan olika handlingsalternativ som passar oss bäst

(Mead i Borgström, 1998). Vår identitet uppstår genom sociala erfarenheter och som ett resultat av den sociala strukturen, samhällets normer och det kulturella mönstret. Samhällets syn på individen är alltid närvarande i individens tänkande, oavsett om personen samtycker eller inte (James i Borgström, 1998).

6.2 Människan som kulturskapare och kulturbärare

Giddens (1998) resonerar kring kultur som, värderingar, normer och beteenden som kan variera i mycket stor utsträckning från en kultur till en annan. Han säger vidare att varje kultur har ett eget unikt beteendemönster och som kan uppfattas främmande för människor med en annan kulturell prägning. Enligt Frykman & Löfgren (1979) innehåller kulturella referenser olika faktorer bland personliga egenskaper, livshistoria och samhällsvillkor.

Det finns en aspekt som säger att det kulturmönster man föds in i alltid kommer att ha starkast påverkan på individen. Samma teoretiker säger att kultur trots detta ständigt omformas i ljuset av nya situationer och erfarenheter (Hannerz i Plöjel Westmoreland, 2001). Ehn & Löfgren (1982) skriver att människan är en kulturskapare. Med detta menar de att idéer och begrepp som en kultur innehåller inte bara reproduceras från en generation till en annan. En generation skapar sin egen kultur ur de omständigheter som personen möter (Huges i Hannerz, 1983). Vidare menar Ehn & Löfgren (1982) att det är individen själv som omformar kulturen genom att skapa nya erfarenheter och genom att ifrågasätta det redan dominerade sättet. Trots detta synsätt säger de att individen är kulturbärare på ett mer eller mindre omedvetet sätt. Då handlar det om grundläggande föreställningar som människan uttrycker i handling, språk och gester.

Frykman & Löfgren (1979) anser att en kultur aldrig kan förändra en människa helt men den kan spela in i individens sätt att handla. Invandrare som vill komma in i samhället får lära sig att utveckla de egenskaper som passar in i vad de själv uppfattar som den svenska normen. De måste samtidigt tona ner sådana egenskaper som bryter mot normen.

7. PRESENTATION AV INTERVJUERNA

I detta kapitel kommer jag att presentera informanterna och lite om informanternas bakgrund. Detta för att ge en bild om vem de är. Eftersom informanterna har garanterats anonymitet har alla namn och personuppgifter fingerats. Alla har de gemensamt att de är födda och uppvuxna i Sverige med föräldrar som är födda i Makedonien.

7.1 Intervjupersonerna

Mende är en gift man och är 35 år gammal. Han har avslutad gymnasieutbildning och är idag yrkesarbetande. Mende är far till två pojkar som är 11 år och 8 år. Hans föräldrar kom till Sverige eftersom det behövdes arbetskraft i slutet av 1960- talet. De fick jobb på gummifabriken i Trelleborg.

Teresa är en gift kvinna och är 28 år gammal. Hon arbetar idag som undersköterska men studerar vidare till arbetsterapeut. Teresa har två barn, en flicka på 4 år och en pojke på 3 år. Hennes föräldrar kom till Sverige för att de ville ha en större lägenhet att bo i.

Brian är en gift man och är 31 år gammal. Idag arbetar han som revisor då han är intresserad av ekonomi. Han har två barn, en pojke på 6 år och en flicka på 3 år. Hans föräldrar kom till Sverige eftersom de inte hade bra framtidsutsikter i Makedonien. De ansåg att Sverige kunde erbjuda ett bra liv för framtida familjer och barn.

Elissa är en gift kvinna och är 31 år gammal. Hon arbetar som juristsekreterare. Elissa har en flicka som är 8 år och en pojke som är 4 år. Hennes föräldrar kom till Sverige för få det bättre ekonomiskt.

Bobbi är en gift man och är 30 år gammal. Idag arbetar han inom industrin. Han är far till två flickor. De är 7 år och 5 år. Hans föräldrar kom till Sverige eftersom hans pappa fick en inbjudan till ett fabriksjobb. Då flyttade båda föräldrarna till Sverige.

7.2 Intervjumaterialet

Jag har valt att presentera informanternas svar under valda teman med en del citat. Citaten anser jag ger en bra och bred bild av intervjupersonens tankegång och svar. Dessutom har jag valt att presentera materialet temavis istället för att gå igenom varje intervju för sig. På så sätt hoppas jag att man som läsare får en bättre bild av svaren eftersom man inte behöver hoppa fram och tillbaka i texten för att finna skillnader eller likheter. Mycket tid har lagts ner på att skriva ut intervjuerna ordagrant och därför är innehållet i citaten oförändrade.

De teman jag valt att presentera i detta kapitel är;

Identitet

Kultur

Integrering.

Dessa teman återfinns även i intervjuguiden. Varje tema presenteras för sig och belyses med citat från mina informanter.

Målet med intervjuerna har varit att småbarnsföräldrarna ska få tala om det som de anser är viktigt. Därför har de ibland berört olika områden. Dessutom har någon talat mer om ett ämne medan någon annan talat mindre om ett annat. Det har även framkommit information som inte riktigt har följt frågorna i intervjuguiden. Dessa har jag valt bort därför att det fallit utanför uppsatsens syfte.

7.3 Identitet

På vilket sätt tycker du att du själv har blivit uppfostrad på?

Hur andragenerationens makedonska småbarnsförälder själv uppfostrades var en mina första frågor.

”Om man säger gammeldags makedoniskt sätt. Alltså rätt strängt hålen och man fick inte gå ut så mycket.” Brian

”Vi hade nog tuffare föräldrar än vad svenskarna hade. Våra föräldrar var mer stränga mot oss. De kunde själva inte det svenska språket så bra så de

var lite rädda för vem vi umgicks med sådet var svårt för dem. De försökte bevara den makedonska kulturen. Jag tror nog att de var rädda för att förlora sin egen tillhörighet när de åkte hit.” Mende

”Strängt sätt, jag tycker att pappa har hållit strängt just med oss. Att gå på klassfest, träffa killar kom inte påfrågan.” Teresa

Det gemensamma för alla intervjupersoner är att de haft en uppfostran som de anser har varit sträng eller tuff. Deras föräldrar har velat ha koll på var dom är och vem dom är med.

Vem eller vad har påverkat din uppfostran mest?

Denna fråga ställdes då jag ville veta om det fanns andra faktorer förutom föräldrarna som har påverkat dem att bli de vuxna de är idag.

”Absolut min uppfostran, mina föräldrar”. Elena

”Det är nog båda två för båda brukade säga samma sak. Det var inte så att pappa sa en sak och mamma en annan.” Teresa

Alla intervjupersoner anser att det är föräldrarna som haft den största förtjänsten med uppfostran av dem.

Känner du dig som svensk eller makedonier?

Denna fråga anser jag är viktigt att få med för att veta hur den makedonska småbarnföräldern känner sig idag.

”Det är en rätt såklurig fråga. Innerst inne känner jag mig som makedon men åter jag ner till Makedonien känner jag mig som svensk. Så jag tror att jag är någon form av en blandning.” Bobbi

”Om man nu ska överväga vad som väger tyngst såär det, det makedoniska. Men jag har ju ocksåfåt ett svenskt tankesätt.” Elissa

”Man är någonstans mitt emellan tvåvärldar kan man väl säga.” Teresa

Samtliga förutom en anser att de befinner sig mitt emellan eller att de är en blandning av makedonier och svensk. Emellertid fann jag även ett svar som skilde sig och som jag vill presentera här nedan.

”Jag känner mig makedon från topp till tå helt enkelt! Detta beror påatt kriget i Jugoslavien på90-talet har det kommit många utlänningar hit sådet har blivit en sådan syn påutlänning som utlänning. Såsvenskarna ser ingen större skillnad påom du är första eller andra generationen utan du hamnar bland kategorin utlänningar. Såden synen som andra har påen får en att känna sig mer som makedon. Jag tror att vi har mycket svenskt i oss också”

Brian

Trots att detta svar skiljer sig från de andra innehåller det en likhet med de andra svaren. Likheten är att personen nämner att han ändå har mycket svenskt i sig.

7.4 Människan som kulturskapare och kulturbärare

Vilken kultur/värderingar vill du överföra till dina barn från den makedonska uppfostran och vad vill du ta bort?

Vad den makedonska småbarnsföräldern anser att de vill överföra och ta bort i uppfostran påsina barn från den makedonska kulturen och sättet de själv blivit uppfostrade på var något som jag ville belysa.

”Jag tänker mest pårespekten, den finns inte i Sverige. Den vill jag att dem skall behålla när det gäller äldre människor. Det är mycket viktigt anser jag. Respekten till familjen är ocksåmycket viktig och språket. //...//

Könsskillnaderna suddas faktiskt bort alltmer, från generation till generation. I svensk skola gäller det att följa med i utvecklingen". Mende

" Jag vill att mina barn skall gå till kyrkan till påsken och tända ljus. Det är klart att jag vill att de ska kunna prata flytande makedoniska, lika bra som svenska." Elissa

"Jag vill nog att det skall vara mer öppet förhållande mellan föräldrar och barn och man ska kunna prata om allt t o m om sex. Detta ämne är lite tabubelagt i Makedonien. Det vill jag ändra på Språket vill jag att de ska kunna prata.//...// Vi lever här och nu och du ser vad som händer runt omkring. Det är svårt att hålla på sin kultur, den ändras med tiden, vi lever i ett modernt samhälle." Brian

" Sköt ditt jobb, jobba så att de beundrar dig, jobbet är viktigt, satsa allt du kan. Det är typiskt makedoniskt. Svenskar tar detta på ett bättre sätt av andra anledningar för att de känner sig mer säkra på sin position på jobbet, som beror på nationaliteten. Därför försöker vi visa mer. Jag vill uppfostra mina barn på ett sådant sätt att de inte ska tänka såsom mina föräldrar fick mig att tänka och så dem slipper känna samma press som jag gjorde.//...// Språket såklart vill jag överföra. " Bobbi

Det finns delar ur den makedonska kulturen som den makedonska småbarnsföräldern både vill överföra och ta bort.

Vilken kultur och värderingar vill du överföra från den svenska uppfostran till dina barn och vad vill du ta bort?

Vad intervjupersonerna anser att de vill överföra och ta bort från det svenska tankesättet i uppfostran på sina barn är en viktig aspekt att ta med i denna studie.

"Det jag vill överföra är att jag tycker att många svenskar är mer bestämda. Nu är det så här och nu får du äta detta här, inget snack om saken! De har

tydligare gränser gentemot barnen. Vi firar mer svenska traditioner än makedonska.” Elissa

” Jag tycker det som är bra med det svenska sättet att uppfostra är att barnen får bli mer självständiga som små Det är inte som i den makedoniska uppfostran som att mamma ska springa och ta hand om dem i varenda sekund. Det är mer så att barnen blir mer självständiga från början, de får sin veckopeng te x. Jag fick pengar när jag behövde det, och det innebar att jag inte hade koll på mina pengar. ” Bobbi

” Jag vill ta bort vissa svenska värderingar när det kommer till pojkvän/flickvän. Jag tycker inte att en tjej ska ha många killar redan vid tolv tretton års ålder och sova över hos dem //...// När det gäller godis så vill jag ändra det till lördagsgodis. Visst vi håller det men inte så hårt som svenskarna gör. ” Teresa

”Jag tycker inte om att de måste suppa bara för att de går en fredag, det är bara det som gäller när det blir helg.” Mende

Som det framgår finns det både bra och dåliga delar med den svenska uppfostran som andragenerationens makedonska småbarnföräldrar själv vill överföra respektive ta bort.

7.6 Integrering

Hur tycker du att din uppfostringsmetod skiljer sig från hur dina föräldrar uppfostrade dig? Vad försöker du bryta eller införa istället?

Frågan ställdes därför att jag ville se hur andragenerationens invandrare ser på första generationen och vad de själva vill förändra.

” Mina föräldrar var inte lika engagerade i samhället som vi är idag. Vi är mer med på svensk påsk, jul och vi pyntar mer.” Elissa

” Vi tänker mer framåt än vad våra föräldrar gjorde, de tänkte mycket bakåt på att återvända. Vi försöker engagera oss mer, vi följer en massa tv och tidningar på ett helt annat sätt än de gjorde. Så vi försöker hänga med i samhället. Vi måste hålla oss uppdaterade så att man inte stannar och för barnens skull.” Mende

” Jag tror att jag fått mer inslag av svenska tankesätt.” Bobbi

Av svaren framgår det att den andragenerationen anser sig vara mer engagerade i samhället än den första generationen. I svaren syns det att dem är medvetna om skillnaderna också

Hur och vilka fördelar och nackdelar kan du se med att kombinera makedonisk kultur och uppfostran med svensk kultur och uppfostran?

Jag ville få fram både för och nackdelar med en blandning av två kulturer. Är det en möjlig att kombinera?

” De får en bra blandning, en kombination. Man tar det bästa ur både världar. Man tar lite av både uppfostringsätten.” Teresa

” Barnen blir mångkulturella, det är nyttigt för dem, en fördel, erfarenhet, jag vet inte vad jag ska säga mer. Ju mer de kan desto bättre är det för dem. När man uppfostrar sina barn försöker man att plocka de bra och positiva sakerna. I och med att man har två tankesätt så plockar man det som passar bäst.” Elissa

” Jag det bästa från båda kulturer.” Brian

Samtliga intervjupersoner tycker att en blandning av två kulturer är positivt då det tas upp att de som föräldrar tar det bästa ur två världar.

Har du mött krockar i din uppfostringsmetod som har med svenskt eller makedoniskt tankesätt att göra?

Syftet bakom denna fråga är att påvisa om det egentligen finns någon skillnad mellan den makedonska eller svenska kulturen som de anser inte går att förändra.

” Vi har samma religion som inte skiljer sig såmycket åt, såinga direkta krockar har jag mött.” Brian

” Nej jag har inte upplevt några krockar eftersom jag känner mig rätt så integrerad i den makedonska och i den svenska kulturen. Barnen får det som vi väljer att dem ska få ” Bobbi

Det är ingen som tag upp någon krock som de mött i uppfostran av deras barn som har med den ena eller andra kulturen att göra.

Samtliga intervjupersoner berättar för mig att de både äter svensk och makedonisk mat hemma. När det gäller språket talas det både makedonska och svenska hemma. Högtider firar samtliga de svenska högtiderna mer än de makedoniska.

8. ANALYS

I detta kapitel kommer intervjupersonernas svar kopplas samman med tidigare forskning och de teoretiska utgångspunkterna som är social interaktion och människan som kulturskapare och kulturbärare. Analysen är upplagd på så sätt att den börjar med en kort analys om andragenerationens bakgrund. Därefter är den upplagd temavis med presentation av intervju svaren som följer intervjuguiden för att lättare åskådliggöra slutsatserna. De följs av en sammanfattning och uppsatsen avslutas med en slutdiskussion.

8.1 Bakgrund

Förstagenerationens makedonska invandrare kom som framgång enligt denna studie till Sverige som arbetskraft. Samtliga informanter uppger i presentation av intervju personer

att deras föräldrar invandrat till Sverige för att få det bättre ställt. Lithman (1987) skriver att förstagenerationen kommer från arbetslöshet och fattigdom i ursprungslandet. Därmed antar jag att det svenska språket inte blev lika lättillgängligt för den förstagenerationen då jobbet prioriterades i denna studie. Dessa jobb var i allmänhet inom industrin Berg (1998), där det inte gavs möjlighet att tala svenska på arbetsplatsen. Berg säger vidare att förstagenerationen inte var lika inlemmade i samhället som andragenerationen är och att detta beror på den bristande kunskapen i det svenska språket. Borgström (1998) menar att individen genom språket blir involverad i en interaktionsprocess. Jag anser att förstagenerationen inte haft samma möjlighet som andragenerationen att lära sig språket.

8.2 Identitet

Informanterna i denna studie är födda i Sverige har, gått i svensk skola för att kunna få de jobb de har idag, lärt sig det svenska språket, umgått mer med svenskar och har därmed blivit mer medvetna om vilka regler som måste följas och som svenskarna lever efter. Enligt Berg (1997) har den andragenerationen fler kontakter med svenskar än den första. Yazgan (1993) hävdar att andragenerationens invandrare redan under sina förskoleår då barn utvecklas socialt, intellektuellt formar sin sociala identitet genom att de socialiseras in i majoritetssamhällets kultur, normer och värderingar. Samtidigt deltar de i familjen och lär sig ursprungslandets kultur och språk som förmedlas av föräldrarna säger Yazgan.

Samtliga informanter i studien anser att de haft en uppfostran som varit sträng eller tuff när de själva var små. Informanterna nämner att föräldrarna ville veta vem de var tillsammans med när de gick ut och uppgav att de inte fick gå ut så mycket. Vidare anser intervjupersonerna att det är föräldrarna som har påverkat dem mest i deras uppfostran. En av informanterna tar också upp att hans föräldrar försökte bevara den makedonska kulturen i uppfostran. Enligt Plöjel Westmoreland (2001) påverkas uppfostran av barnen genom de normer och värderingar som föräldrarna är präglade av och som finns i den aktuella kulturen. I denna studie framkommer det att den första generationen redan var vuxna när de kom till Sverige. Jag antar att de redan var kulturellt präglade från hemlandet Makedonien när de anlände till Sverige. Språket kan jag tänka mig har varit en barriär för förstagenerationen som även ledde till att de blev mer oroliga för sina barn och

därav höll dem hårdare. Detta eftersom de själva inte riktigt visste hur samhället var uppbyggt och för att de inte kunde fråga någon om bristande kunskaper i svenska.

Alla informanter i min studie uttrycker att de både har ett svenskt och makedoniskt tankesätt eller att de är en blandning av båda. Ett undantag är en man som påpekar att han känner sig som makedonier men att han har mycket svenskt i sig också. I forskningskapitlet tas det upp att de personer Berg (1997) intervjuat i sin avhandling reste anspråk på annan tillhörighet än bara den turkiska. Andragenerationens italienare och greker i Sverige kände sig både som svenskar och italienare/greker (Engelbrektssons i Yazgans, 1993). Individen kan befinna sig mellan den person den är och den person som "andra" förväntar sig att den ska vara (Mead i Borgström, 1998). Detta bekräftas av de flesta intervjupersoner i denna studie, då alla känner att de har en blandning av ett svenskt och makedonskt tankesätt eller att de känner sig som en blandning. Vidare utvecklas vår identitet genom ett "rollövertagande" Borgström, (1998). Vi identifierar oss med betydelsefulla andra, som i detta fall är svenskarna och det övriga svenska samhället och de krav som ställs (James i Borgström, 1998). En individ kan omstrukturera sin inre bild av identitet genom att ta emot nya intryck från samhället som bearbetas och integreras hos personen (Mead i Borgström, 1998). Alla utom en av informanterna har omstrukturerat sin inre bild av identitet och uppger att de har fått två tankesätt. Identiteten uppstår genom sociala erfarenheter och som resultat av samhällets normer och det kulturella mönstret (James i Borgström, 1998).

Den man som utgör ett undantag i studien uttrycker att han kände sig som makedonier från topp till tå trots att han medger att han har mycket svenskt i sig också. Han påpekar att detta beror på att det är svenskarna som fått honom att känna sig mer som utlänning. Enligt Borgström (1998) uppkommer individens självmedvetande genom interaktion med andra. Detta då "den andras" attityd mot individen är nödvändig och det som gör att den blir medveten om hur andra ser på den (Mead i Borgström, 1998). I detta fall får andras syn på honom att känna sig som en utlänning.

8.3 Människan som kulturskapare och kulturbärare

Ehn & Löfgren (1982) säger att människan är en kulturskapare. De menar att idéer och begrepp som en kultur innehåller inte bara reproduceras från en generation till en annan. De menar att individen omformar kulturen genom att ifrågasätta det redan dominerade sättet. Från den svenska kulturen tycker en småbarnsförälder i undersökningen att det är bra att svenskarna har tydliga gränser gentemot barnen när det t ex gäller något som synen på lördagsgodis. En av informanterna i denna studie anser att svenskarna är mer bestämda gentemot sina barn och att detta är positivt. Någon nämner att svenska barn lär sig bli mer självständiga redan som små. Detta beror på t.ex. på att de får veckopeng och får därmed lära sig att disponera den så att den räcker till nästa gång de får pengar. Ehn & Löfgren (1982) säger att trots att individen är en kulturskapare är den också en kulturbärare på ett mer eller mindre omedvetet sätt. Då handlar det om grundläggande föreställningar som människan uttrycker i handling, språk och gester (ibid). Något som påvisades i denna studie var att samtliga informanter vill överföra språket, respekten för äldre och familjen i uppfostran av barnen från den makedoniska kulturen.

Att hänga med i utvecklingen och att det är ett mer modernt samhälle nu är också ett av inslagen i studien. Kulturen förändras i takt med detta anser också en av dem och det är därför svårt att hålla på sin kultur. Att könsskillnaderna suddas bort och att jämlikheten mellan könen ökar från en generation till en annan är också något som tas upp. En generation skapar sin egen kultur ur de omständigheter som personen möter (Huges i Hannerz, 1983). I studien verkar informanterna vara medvetna om att de behöver genomföra förändringar i levnadssättet genom att som en av dem nämner ha en mer öppen relation till sina barn eftersom denne själv inte hade den möjligheten som ung. En annan intervjuperson uppger att han inte vill att hans barn ska känna samma press som han gjort från föräldrarna om att de ska behöva arbeta hårdare än andra (svenskarna) för att bevisa att de (invandrarna) duger i det svenska samhället. Det som den makedonska småbarnsföräldern anser som mindre bra att överföra är att de tycker att i den svenska kulturen är det tillåtet att ha pojkvän/flickvän i tidig ålder och att de kan sova över hos varandra. Något annat som också nämns och som småbarnsföräldern inte anser är bra är att svenska ungdomar dricker mycket alkohol när de ska ut på fredagarna. Människan

anpassar enligt denna studie sina framtida handlingar på tidigare erfarenheter (Mead i Cuff & Payne, 1996), då informaterna vill förändra dessa delar.

Det kan man också se i studien är att andragenerationens makedonska småbarnsförälder både vill överföra och ta bort delar från såväl den makedonska som från den svenska kulturen i uppfostran av deras barn. Denna kombination som skapats är en blandning av två kulturer. Att kunna välja ut de bästa delarna ur två kulturer är något som är fullt möjligt. Yazgan (1993) säger att den turkiska andragenerationens invandrare omskapar pga. tidigare erfarenheter från hur de blivit uppfostrade och sina erfarenheter i det svenska samhället en speciell invandrarkultur som skiljer sig såväl från det turkiska och från det svenska samhällets kultur.

8.4 Integrering

I redovisningen av integreringsavsnittet framkommer det att en av intervjupersonerna i studien känner sig mer engagerad än vad denna ansåg att föräldrarna varit i samhället som t ex vid påsk och jul än vad denna anser att föräldrarna varit. Berg (1997) anser att kunskaperna i det svenska språket har gett andragenerationen bättre förutsättningar att integreras i samhället. Genom att individen är medveten om sig själv, då genom interaktion med andra försöker människan handla efter det generella, typiska och dominerande sättet som finns i samhället (Mead i Cuff & Payne, 1996). I detta fall är det firandet av den svenska julen och påsken. En annan informant uppger att denne tänker mer framåt och att hans föräldrar tänkte mycket bakåt. Vidare uppger samma intervjuperson att han som förälder försöker hänga mer med i samhället och hålla sig uppdaterad. Att det har blivit mer inslag av svenska tankesätt är också något som framkommer. Samtliga informanter anser att svensk och makedonisk kultur är en bra blandning och att man som förälder tar det bästa ur båda världar när man uppfostrar barnen. Även den personen som känner sig som makedonier tycker detta. Berg (1997) säger att andragenerationen vuxit upp med tanken på att föräldrarnas kunskaper inte räcker till i samhället eller för individens behov. Han menar vidare att dessa kunskaper måste förnyas och struktureras i en föränderlig värld. Därför lever den andra generationen

mer allsidigt och mer integrerat än föräldrarna. Detta framkommer också av intervjuvaren i denna undersökning.

Samtliga intervjupersoner i denna studie är födda i Sverige, har gått i svensk skola och arbetar eller studerar idag. I hemmet äts det både svensk och makedonisk mat, det firas mer svenska traditioner än makedoniska och det talas både makedoniska och svenska. Ingen i studien upplever någon krock mellan svensk och makedonisk kultur i uppfostran av barnen. En av intervjupersonerna uttrycker att makedonier och svenskar delar samma religion nämligen kristendomen. Därför finns det inga radikala skillnader i levnadssättet. Frykman & Löfgren (1979) anser att en kultur aldrig kan förändra en människa helt men att den kan spela roll i levnadssättet. Att utveckla egenskaper som passar in i det svenska samhället och tona ner sådant som bryter mot den svenska normen får invandrare genomföra för att komma in i samhället (ibid).

Intervjupersonerna i undersökningen visar på att de har integrerat kulturmönster från både den makedoniska och den svenska kulturen. T.ex. så firar den makedonska småbarnföräldern svensk påsk och jul. Andragenerationens makedonska småbarnföräldrar har anpassat sig genom att fira svenska högtider, äta svensk mat och tala svenska hemma. Vidare kan detta förklaras genom att när barnet är litet imiterar det en vuxen. Därefter börjar det spela spel med andra och måste på så vis kunna sätta sig in i deras roller för att vinna spelet (Mead i Cuff & Payne, 1996). ”Den andres” attityd mot mig är nödvändig för att jag skall kunna bli medveten om mig själv och hur andra ser på mig. Dessförinnan ser människan sig själv som ett objekt som han kallar för ”me”. Vidare väljer människan utifrån de handlingsalternativ som passar den bäst (Mead i Borgström, 1998). Människan handlar efter det dominerande, typiska och generella sättet (Mead i Cuff & Payne, 1996). Detta betyder inte att den makedoniska kulturen inte efterlevs, då informanterna också firar makedoniska högtider, äter makedonsk mat och talar makedoniska hemma. Människan är flexibel och kan i en viss situation bete sig på ett sätt och kan vid en annan situation bete sig annorlunda beroende på vilka krav som ställs (Mead i Cuff & Payne, 1996). Denna flexibilitet påvisas genom att kombinera två kulturer som informanterna gör i studien.

Samhällets syn på individen är alltid närvarande i individens tänkande, oavsett om personen samtycker eller inte (James i Borgström, 1998). Av studien framgår att det faktiskt finns en skillnad mellan den makedoniska och svenska kulturen men att informanterna valt ut delar ur dem som de tycker är bra. Att det svenska samhällets närvarande syn på den makedonska småbarnsföräldern har påverkat deras val av kultur framgår av studien då informanterna valt att blanda svensk och makedonisk kultur och integrerats på ett tillfredsställande sätt i Sverige. Denna studie påvisar också att informanterna valt ut de handlingsalternativ ur två kulturer som de anser passar bäst. Trots att människan handlar efter det dominerande sättet är hon också flexibel (Mead i Cuff & Payne, 1996).

9. SAMMANFATTNING

Syftet med studien var att undersöka hur några andragenerationens makedoniska småbarnsföräldrars integrering i det svenska samhället såg ut med avseende på vilken kultur de valt att leva efter och uppfostra sina barn med. Vad det är i den makedonska eller svenska kulturen som de vill överföra respektive ta bort i uppfostran av sina barn ville jag också belysa.

Enligt denna studie kan de flesta andragenerationens makedonska småbarnsföräldrar identifiera sig med att de både har ett makedonskt och svensk tankesätt i sig. Det finns dock ett undantag, där en av intervjupersonerna känner sig helt som makedonier men påpekar att han ändå har mycket svenskt i sig. De flesta andragenerationens makedonska småbarnsföräldrar i studien känner att de har en blandning av två kulturer.

Den makedonska kultur som de fått från hemmet verkar ha en stark prägning på dessa individer eftersom de valt att fortsätta bibehålla delar av den som de anser vara viktiga men även ta bort delar som de anser inte är bra att överföra. Den svenska kulturen är också en viktig del i deras liv eftersom de är födda och lever i Sverige. De har valt att bilda familjer i detta land, att arbeta och bli gamla i Sverige därför har de anpassat sig på ett sådant sätt som de själva anser är viktigt för att bli en del av det svenska samhället.

Det finns både positiva och negativa saker som den makedonska småbarnsföräldern vill ta bort respektive överföra från den makedonska kulturen de uppfostrats enligt. Respekten för äldre och familjen är något de ville överföra. Något som de inte ville överföra är att det inte ska vara en så stängd relation mellan föräldrar och barn. I denna studie tycker den makedonska småbarnsföräldern att det är bra att svenskarna lär barnen att vara självständiga redan när de är små som införandet av veckopeng. En av de företeelser som nämns och som den makedonska småbarnsföräldern inte vill överföra från den svenska kulturen i denna studie är att barnen ska få ha pojkvän/flickvän i tidig ålder.

Den makedonska småbarnsföräldern har funnit en blandning av den makedonska och den svenska kulturen som de tycker är bra att överföra till sina barn. De uppger att de fått två sätt att tänka på. Vidare har den makedonska småbarnsföräldern i denna studie funnit en väg mellan två kulturer som tillsammans bildar en unik kultur som är korrekt i deras mening.

Integreringen in det svenska samhället anses god då intervjupersonerna verkar vara mer medvetna än deras föräldrar om vad det är som krävs av dem för att bli en del av samhället. Att man ska vara uppdaterad, hänga med i utvecklingen och att kulturen förändras var några av de saker som togs upp av informanterna i denna studie. Att dem är medvetna om detta anser jag har öppnat upp vägen till integreringen då dem inte låter de två kulturerna krocka med varandra.

10. SLUTDISKUSSION

Kulturen är något som ständigt förändras och jag anser att det är viktigt att föräldrar väljer traditioner/värderingar som är passande eller som skall tas bort i uppfostran av deras barn.

Jag tycker att det är viktigt att var och en vet var man har sitt ursprung ifrån men kan sedan leva och lära hur den själv önskar och såsom den anser passar bäst.

Uppfostran av barnen tycker jag är en del av integrationen i samhället och därav mitt intresse för val av uppsatsämne. Hur individen förhåller sig till omvärlden tror jag beror

mycket på den uppfostran den fått och de tankar man fått med sig som barn. Att fortsätta med endast en viss kulturs handlingsätt eller tankar är upp till individen själv, likaså att förändra dem. I denna studie har vi fått detta demonstrerat för oss, hur den makedonska småbarnsföräldern bevarar gammal och samtidigt inför ny kultur.

I studien framgår det att de intervjuade andragenerationens makedonska småbarnsföräldrar är integrerade på ett tillfredställande sätt i det svenska samhället. Med detta anser jag att de hållit kvar vid sitt ursprung men att de tillägnat sig mycket av den svenska kulturen då de växt upp i Sverige. Detta tillskillnad mot om de skulle släppa den kultur de själv fått som barn för att införa det rådande samhällets kultur. För mig innebär integration att man kvarhåller delar av den kultur man vuxit upp i samtidigt som man inför delar av en ny kultur. Integration kan inte finnas utan två kulturer som är båda är öppna för förnyelse och förändring.

11. REFERENSER

- Ahmadi, N, (red). (2003), *Ungdom, kultur och identitet* . Uppsala: Liber
- Alsmark, G (red), (1997). *Skjorta eller själ? Kulturella identiteter i tid och rum*. Lund: Studentlitteratur
- Berg, M, (1997), *Seldas andra bröllop. Berättelser om hur det är: turkiska andragenerationsinvandrare, identitet, etnicitet, modernitet, etnologi*. Göteborg: Idrottens Grafiska
- Bonniers Lexikon AB, (1996): Ljubljana: Lidman production AB
- Borgström, M, (1998). *Att vara mitt emellan. Hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling*. Stockholm: Pedagogiska institutionen
- Bäck, H, (1989). *Jugoslaviska invandrarföreningar i Sverige*. Edsbruk: Akademitryck AB
- Carlsson, L.G,(1997). *Perspektiv på barnuppfostran. En studie av föräldraskap i en kristen miljö*. Stockholm: Gotab
- Cuff, E,C, Payne, G, C, F, (1996). *Samhällsvetenskapliga perspektiv*. Göteborg: Korpen,
- Daun Å, & Klein B, (red), (1996) *Alla vi svenskar*. Stockholm : Nordiska Museet.
- Denscombe, M (2000). *Forskningshandboken*. Lund, Studentlitteratur.
- Ehn, B, & Löfgren O. (1982). *Kulturanalys. Ett etnologiskt perspektiv*. Klippan: Gleerups Förlag
- Frykman, J & Löfgren, O, (1979). *Den kultiverade människan*. Lund: Läromedel.
- Giddens, G, (1998). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur
- Gustavsson, S & Magnusson, K (1988), Makedonier i Svanberg, I & Runblom, H, (red) *Det mångkulturella Sverige. En handbok om etniska grupper och minoriteter*. Stockholm: Gidlunds bokförlag.
- Halldén, G, (1992). *Föräldrars tankar om barn*. Helsingborg: Halldén och Carlssons Bokförlag.
- Halvorsen, K, (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur
- Hannerz, U, (1983). *Över gränser. Studier i dagens socialantropologi*. Lund: LiberFörlag

Hylland, E, (1993). *Historia, myt och identitet*. Värnamo: Bonnier Alba Essä.

Lithman, Y (red), (1987). *Nybyggarna i Sverige. Invandring och andrageneration*. Helsingborg: Förlagsataljén

Plöjel Westmoreland, E, (2001). *Tvärkulturella fostran. Svensk-italienska ungdomars erfarenheter av att växa upp med tvåkulturer*. Lunds universitet: Pedagogiska institutionen.

Reinans, S, A, (1979). *Foundation of the family and the "second generation" among Yugoslavian immigrants to Sweden*. Stockholm: Department offset central

Repstad, P, (1999). *Närhet och distans. Kvalitativa intervjuer i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Wallin, M, (1982). *Att vara invandrarbarn i Sverige*. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Yazgan, A & CEIFO (1993), *Turkiska pojkar. Andra generationens invandrare*. Stockholm: Akademitryck AB.

Östberg, D, (1991). *Sociologins nyckelbegrepp och deras ursprung*. Göteborg: Bokförlag Korpen. 2:a upplagan

Motion till riksdagen 1997/98:Sf7 Roland Larsson med anledning av prop. 1997/98:16, Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik

Bilaga 1

Intervjuguide

Det är tänkt att intervjun skall pågå mellan 20- 45 minuter. Redan vid telefonkontakt meddelades att intervjun är frivillig och vad syftet är med uppsatsen. Vidare meddelades det att anonymitet garanteras och att svaren kan användas av andra i framtiden.

Bakgrund

Ålder?

Man/kvinna?

Barn?

1. Varför kom dina föräldrar till Sverige?

Identitet

2. På vilket sätt tycker du att du själv har blivit uppfostrad på?

3. Vem eller vad har påverkat dig mest i sättet att uppfostra dina barn på?

4. Känner du dig som makedon el som svensk?

Kultur

5. Vilken kultur och värderingar vill du överföra från den makedoniska uppfostran och på sättet som du blev uppfostrad på på dina barn och vad vill du ta bort?

6. Vilken kultur och värderingar vill du överföra från den svenska uppfostran av det du har fått se och erfara på dina barn och vad vill du ta bort?

Integrering

7. Hur tycker du att din uppfostringsmetod skiljer sig från hur dina föräldrar uppfostrade dig? Vad försöker du bryta el införa istället? Varför?

8. Hur och vilka fördelar kan du se med att kombinera makedonisk kultur och uppfostran med svensk kultur och uppfostran?

9. Varför är det bra el dåligt att kombinera?

10. Har du mött krockar i din uppfostringsmetod som har med svensk el makedonisk tankesätt att göra?

11. Något att tillägga?